

אמר הלוקח לנכרי אחד שיקנה בשבילו בשר, וזה הלך והביא לו.

אמר ליה הלוקח למוכר לא נסבית על כרחיה?! [וכי לא לקחתי ממך בשר בעל כרחך]. ולהקניטו אמר כן.

אמר ליה המוכר: ולא בשר דנבילה יהבית ליה. שרצה המוכר לצערו, ואמר לו: בשר זה שנתתי לשליחך הנכרי, ואתה אכלת אותו, היה בשר נבילה.

אמר רבי ירמיה בשם רבי הנינה: מעשה זה בא לפני רבי, ואמר: אף אם נאמינו שמכר לו בשר נבילה, מכל מקום ישאר הדין שהרואה נכרי מוציא בשר ממקולין דציפורי הרי הוא כשר.

דלא כולא מיניה למיפר מקולין דציפורי. כלומר, משום מה שאירע פעם אחת שמכר ישראל אחד בשר נבילה לנכרי, לא נאסר את כל השוק.

הואיל ועסקינן בדין בשר הנמצא ביד הנכרי, דנה עתה הגמרא בדין בשר שידוע היה שהיה כשר, ונתעלם מן העין, ואחר כך חזרו וראוהו. מה דינו.

רב נחת לתמוך, ירד לבבל. חמתון מקילין, וראה שבני בבל מקילין בדין בשר שנתעלם מן העין, וחמר עליהם, והחמיר עליהם בכמה מעשים. וכדלהלן:

חד בר נש אזיל [אדם אחד הלך].

כ-א בעי משיוגה אסקופתיה בנו נהרא [ורצה לרחוץ חתיכת בשר בתוך הנהר]. ואינשתה, ואזיל ליה. כשהלך משם שכחה שם.

חזר, ובעי מיסבינא [חזר לשם ורצה לקחתה].

אמר ליה רב: אסור לך לאוכלה.

דנא אמר [שאני אומר], שמא החתיכה החיא, הכשירה, שטף נהרא, ואייתי הנהר חורי דנבילה תחתיה, שפלט הנהר חתיכת בשר אחרת, שהיא נבילה, במקומה.

ומביאה הגמרא מעשה נוסף שרב החמיר בו:

חד בר נש הוה מהלך בשוקא. טעין קופד [ונשא משא של בשר].

אתא עוף ששמו דייתא, וחטפתי מיניה, וטלקתי [וחטף ממנו הבשר, וחזר והשליכו במקום אחר].

חזר אותו אדם ובעי מיסבינא [ורצה לקחתו מהמקום שנמצא בו].

אמר ליה רב: אסור לך לאכול בשר זה. משום דנא אמר [שאני אומר], שמא אותו העוף בשר דנבילה הוות טעינא, היה טעון בשר נבילה, וטלקתי [והשליכו]. ונסבא ההוא אחרנא, ואת הבשר שלך הכשר הוא נטל אליו.

נמצא שהחליף בשר הכשר בנבילה, והבשר שהוא השליך ונמצא על ידך, בשר נבילה הוא.

ועוד היה מעשה בנהר גינאי, ששטף זיקין [גודות] של יין.

אתא עובדא קומי רבי יצחק בר"א, ואמר: יחכמון שפויא קיטריהון, כלומר יראו הבעלים את קשרי גודות היין, ואם יכירום שזהו קשר שקשרו הם, הרי אלו מותרין. ואם לאו אסורין, שאני אומר שמא הגודות שפלט הנהר הם גודות אחרים ממה ששטף,

והם יין נסך.

נקוניקה [קנקני יין] אשתכח בכנישתא דבולי, נמצאו בבית הכנסת של העיר בולי, ולא ידעו אם הם קנקנים כשרים או לא.

אתא עובדא קומי רבי ירמיה, אמר: יתחכמון סקורייא עבדתהון, יראו אותן שסימנו בסיקרא [צבע אדום] את הקנקנים. ואם יכירו בסימן שעשו יוכלו ליטלן.

גדי צלי אשתכח באסרטי דגופתא [גדי צלוי נמצא בשוק של העיר גופתא]. והתירוהו, משום שני דברים:

א. משום מציאה, שלא חששו שלא לקחתו, ולא החזירוהו לבעלים.

ב. התירוהו באכילה משום רוב מהלכי דרכים. וכדמפרש:

לא חשו להחזירו לבעלים שאבדו אותו משום דין מציאה שיש בה סימן שחייב להכריז, משום דתני:

המצייל מיד הארי או מיד הגיים [חיל שנטל חפצים מישראל], או משונת הים [מקום שהים מגיע לשם כשהוא סוער], או משונת הנהר, ומאסרטיא גדולה [דרך רשות הרבים], ומפלטיא גדולה [שוק גדול], בכל אלו: הרי אלו שלו, מפני שהבעלים מתייאשים מהם היות והם אבודים לגמרי.

ולכן הכא, שנמצא הגדי באיסרטיא דגופתא, היה מותר לקחתו.

ומשום רוב מהלכי דרכים, שהם ישראל, התירוהו משום "שחיטת נכרי", שלא חששו שמא שחטו נכרי והוא נבילה ואסור באכילה.

לבסוף, אישתכח מן דבית רבי, שהיה גדי זה מביתו של רבי, וכשר היה.

עיגול בגובנא [עיגול של גבינה] אישתכח בפונדקא דלוי [נמצא בפונדק של לוי], והתירוהו משום שני דברים:

משום מציאה, ומשום רוב מהלכי דרכים.

משום מציאה, דתני המצייל מיד הגיים, מיד הארי, משונת הים, ומשונת הנהר, מאיסרטיא גדולה, ומפלטיא גדולה, הרי אלו שלו, מפני שהבעלים מתייאשים מהם.

ומשום דרוב מהלכי דרכים ישראל לא חשו לה משום גבינת נכרי.

ולבסוף אשתכח מן דרבי אליעזר ברבי יוסי. ולבסוף נתברר שהיה מבית רבי אליעזר ברבי יוסי.

אמר רבי מנא קומי רבי יוסי: ואנן חמיין [אני ראיתי] דרבנן מכריזין על האבידה ואפילו נמצאה בפלטיא.

כי על אף שמן הדין פטורים מלהכריז, מכל מקום תלמידי חכמים מכריזין לפני משורת הדין.

אמר ליה רבי יוסי לרבי מנא: את אינן הויתא משכח — לא נסבת?! וכי אתה אם היית מוצא מציאה בפלטיא לא היית נוטלה לעצמך?!

והרי רבי יונה אבוך, לא אמר כן, שרבנן צריכינן להכריז לפני משורת הדין.

אלא הוא אמר: הלואי כד נשכח — נשכח מן פיוסא ולגו. הלואי כשאמצא דבר,

וכיון שראו המוצאין שמחייבין אותם להביא נסכים, חזרו להיות מניחין אותה, ובורחין, כדי לא להתחייב בנסכיה.

וכיון שראו בית דין כן, התקינו בית דין שיהו נסכיה באין משל ציבור.

ג. אמר רבי שמעון: ז' דברים התקינו בית דין ליקח מתרומת הלשכה. וזה שאמרנו שנסכי בהמה הנמצאת באין משל ציבור — הוא אחד מהן.

ועוד התקינו: נכרי ששלח עולתו ממדינת הים, שהרי בני נח משלחים נדבות למקדש, אם שלח עמה דמי נסכים, קריבין הנסכים משלו.

ואם לאו — קריבין מנסכים של הציבור, לפי שעולת נדבה חייבת בנסכים.

וכן גר שמת והניח זבחים, שהפריש בחייו, שדינם ליקרב גם אחר מיתתו, ואין לו יורשים שיביאו הנסכים.

אזי — אם יש לו נסכים שהפרישן בחייו כפי לאחר מיתה כל נכסי הגר הם הפקר, קריבין משלו.

ואם לאו, קריבין משל ציבור.

ד. ותנאי בית דין הוא ליקח מתרומת הלשכה על כהן גדול שמת, ועדיין לא מינו כהן אחר תחתיו, תקנו שתהא מנחתו [מנחת חביתין שמקריב הכהן הגדול בכל יום חצי עשרון בבוקר וחצי עשרון בערב] קריבה משל ציבור.

רבי יהודה חולק בדין זה ואומר: לא היתה

אמצאנו במקום ששמו פיוסא, ולפנים הימנו, לפי ששם רבים מצויים, והבעלים שאיבדו שם דבר מתיאשים הימנו, ואוכל לקחתו.

ומסיימת הגמרא: אפילו דאמר רבי יוסי בן לרבי מנא, כאשר אירע מעשה ואשכח רבי יוסי מציאה במקום שרבים מצויין שם הכריז עליה, ולא נסיב רבי יוסי! לא נטלה לעצמו.

## הלכה ג מתניתין:

א. בהמה שנמצאת רחוק מירושלים עד מגדל עדר [שם מקום], או שנמצאה במקום רחוק כמדתה של המרחק הזה בין ירושלים למגדל עדר, מסביב לירושלים לכל רוח — חיישינן שמא יצאה בהמה זו מירושלים, ורוב בהמות היוצאות ממנה זבחים הם, ואיכא לספוקי לבהמה זו בכל הזבחים שהיא ראויה להם.

הילכך, זכרים הראויין לעולות, חיישינן שהם עולות.

ונקבות שאינן ראויין לעולות, חיישינן שמא זבחי שלמים הם.

ומה יעשה בהן יתבאר בגמרא.

רבי יהודה אומר: אם מצא כבש או עז בן שנה הראוי לקרבנות פסחים במקום זה, חיישינן שהוקדש לשם פסחים, אם הוא נמצא בזמן קודם לרגל ל' יום.

משום ששלשים יום קודם הרגל מתחילין לדרוש בהלכות הרגל, ואדם מפריש אז פסחו.

ב. בראשונה, היו ממשכנין את מוצאה של בהמה זו עד שהוא מביא מביתו את נסכיה.

**גמרא:**

שנינו במשנה בהמה שנמצאת מירושלים למגדל עדר, זכרים עולות.

ומקשינן: מדוע תלינן שהזכרים הם עולות?

וכי אין השלמים באין גם מן הזכרים וגם מן הנקבות, ואם כן, יש להסתפק בזכר הנמצא, שמה זבח שלמים הוא?

[כל הקטע הבא הוא על פי גירסת הגר"א]

**רבי הושעיא רבה אמר: לבא — בדמיהן שנו.**

כלומר, ודאי יש להסתפק בזכר הנמצא אם עולה הוא או שלמים.

ולכן, הוא עצמו ודאי שאינו קרב עולה, אלא מביא בדמיו עולה, וכדמפרש:

**כיצד הוא עושה?**

תחילה הוא מוציא את הבהמות שמצא, לחולין.

ואחר כך חוזר ועושה אותן, את בהמות כ-ב שמביא תחתיהן, עולות.

כלומר:

מביא שתי בהמות, ואומר על אחת מהן: אם

קריבה משל ציבור אלא משל יורשין של הכהן הגדול.<sup>(86)</sup>

ולא היתה קריבה כדין מנחת חביתין, שמקריב כהן גדול כשהוא חי, עשרון קמה, מחציתו בבוקר ומחציתו בערב.

אלא שלימה היתה קריבה. דהיינו עשרון שלם בבוקר, ועשרון שלם בערב. ומקראי דרשי לה.<sup>(87)</sup>

ה. עוד התנו בית דין על המלח ועל העצים של הקדש, שיהו הכהנים נאותין בהן [נהנין מהן] לאכילת קדשים.

ו. ועוד התנו על הפרה האדומה אחר שנשרפה, שלא יהו מועלין באפרה, והנהנה מאפרה לא יתחייב קרבן מעילה.

ז. ועוד התנו על הקינין [שתי תורים או שני בני יונה, אחד חטאת ואחד עולה] שלקחו ממעות שהביאו מחוייבי קינין, ונתנום בקופה המיועדת להם, שאם נמצאו הקינין פסולות, שיהו באות משל ציבור, ומקנים אותן לבעלים ויקרבו לשמם.

ואי אפשר לבעלים להביא עופות אחרים תחתיהם, שהרי לא ידעינן מכספו של מי נקחו קינין הללו.

**רבי יוסי אומר:** אין קינין הפסולות באות משל ציבור, אלא אותו אדם המספק את הקינין, שפסק עמו הגובר לספקן, הוא מספק את הקינין הבהמות במקום הפסולות.

86. הקשה האור שמח כיצד מביאין היורשים את מנחת החביתין והרי הם אוננים, ואונן אינו משלח קרבנותיו.

87. כתב החזון איש [מנחות לד ג] שנראה לומר

86. הקשה האור שמח כיצד מביאין היורשים את מנחת החביתין והרי הם אוננים, ואונן אינו משלח קרבנותיו.

והזכר יצחק סימן מ"ג כתב שכיון שהכפרה